

[Aage Frandsen]

de og sidst er interesseret i. Men inden noget sådant evt. kan ske, må vi kende vilkårene, som de er i dag. Dette er forslagsstillernes intentioner med dette forslag til folketingsbeslutning.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 122:

Forslag til folketingsbeslutning om udvisning af nazister.

Af Jørgen Tved (FK) m.fl.
(Fremsat 17/4 88).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 2 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 122:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod nazistisk virksomhed.

Af Jørgen Tved (FK) m.fl.
(Fremsat 24/2 88).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Efter det ene af de forslag, formanden lige har nævnt, skal det pålægges regeringen at udarbejde lovforslag med sigte på et forbud mod al virksomhed og propaganda fra gamle og nye nazister, der bygger på Hitlers raceundertrykkelse og krigsforbrydelser begået under anden verdenskrig.

Der kan selvfølgelig ikke herske tvivl om, at det må og bør være opfattelsen her i Tinget, at de aktiviteter, nynazisterne udfolder, er særdeles frastødende. Det har jeg også for nylig givet udtryk for i Folketingets Retsudvalg. Jeg kan samtidig oplyse, at anklagemyndigheden efter aftale med Justitsministeriet er gået i gang med en mere generel undersøgelse af nynazisternes forskellige aktiviteter.

Derfor kan man for så vidt godt forstå, at der kan fremkomme et forslag af denne art. Jeg synes, at forslaget er meget bredt og upræcist formuleret, men det, man ønsker, er altså – sådan må jeg forstå det – en form for øget kriminalisering.

På baggrund af den senere tids offentlige debat er også forslagsstillerne uden tvivl bekendt med, at der allerede i dag findes en række love, der værner enkeltpersoner og grupper af personer mod vold og mere konkretiseret: trusler om vold, samt de særlige regler til beskyttelse af mindretalsgrupper imod forhånelser eller nedværdigende behandling i straffelovens § 266 b.

Vi har altså i dag bestemmelser, der rammer ytringer af den art, der kan være tale om her. Hvis man angriber en gruppe medborgere her i landet med udtalelser af racistisk indhold, så er der altså adgang til at gennemføre en sag. Det er i forvejen kriminaliseret ifølge straffeloven. Det er også hensigten at være særdeles opmærksom på, hvorvidt der sker overtrædelser af § 266 b, og så foranledige tiltale rejst.

Hvis der skulle indføres yderligere forbudsregler med henblik på at bekæmpe nazistiske ytringer, er jeg ængstelig for, at det kunne føre til et betænkeligt indgreb i den ytrings- og foreningsfrihed, vi her i Danmark altid har sat højt. Grundlovens § 78 bygger jo på, at vi alle har ret til at danne foreninger her i landet. I hele grundlovens indhold ligger også, at vi skal have ret til at fremsætte ytringer, men hvis man går ud over de grænser, der er angivet i straffeloven eller andre love, er der altså adgang til at tiltale dem, der har fremsat ytringer af en sådan art.

Ikke mindst fordi vi altid har fundet, at en fri og offentlig debat er det bedste middel til at bekæmpe udemokratiske og totalitære strømninger i samfundet, kan jeg ikke tilslutte mig forslaget, men må foreslå Folketinget at afvise det.

Efter det andet forslag fra Fælles Kurs, vi behandler i dag, skal alle udlændinge, der forherliger nazistiske forbrydelser begået under anden verdenskrig, udvises af Danmark.

Af bemærkningerne til forslaget fremgår, at det er fremsat i anledning af en meget omtalt sag, hvor jeg i øvrigt har truffet beslutning om at udlevere den pågældende til strafafsoning i hjemlandet. Forslagsstillerne er formentlig opmærksom på, at straks da sagen opstod, meddelte jeg, at jeg ville se positivt på en anmodning fra Vesttyskland om udlevering. Denne beslutning om udlevering er altså truffet for længst. Den skal prøves ved domstolene. Enhver, der bliver udsat for dette, har ret til at kræve en domstols prøvelse, men det er ikke sket endnu.

[Justitsministeren]

Jeg skal ikke komme med mange bemærkninger til det forslag, der er fremsat af Fælles Kurs, men jeg vil dog gerne erindre om, at da vi i 1983 behandlede den gældende udlændingelov, drøftede vi indgående betingelserne for og virkningerne af udvisning. Såvel i betænkningen fra udvalget, hvor Højesterets præsident var formand, som under folketingsbehandlingen var der enighed om, at der måtte sikres udlændinge en række reelle retssikkerhedsgarantier, når der var tale om udvisning. Og når man indfører retssikkerhedsgarantier, må de selvfølgelig gælde for alle, uanset hvem det er, hvilke standpunkter de har, og hvilket land de kommer fra.

Disse retssikkerhedsgarantier fremgår af udlændingeloven, og man kan vel sige, at de bygger på to hovedprincipper. For det første, at kun brud på den danske retsorden bør kunne føre til udvisning. For det andet, at en udlændings beskyttelse mod udvisning bør øges, jo længere den pågældende har opholdt sig her i landet. Når der efter min opfattelse kan ske udvisning i den sag, jeg lige har omtalt, skyldes det, at det også er et brud på dansk retsorden, den pågældende har gjort sig skyldig i.

De to hovedprincipper, jeg her har nævnt, synes jeg er rigtige, og de bør efter min opfattelse opretholdes. At bestemme, at en udlænding skal udvises alene som følge af udtalelser, der i mange tilfælde slet ikke vil være retsstridige her i landet, forekommer mig yderst betænkeligt og vil være i strid med helt grundlæggende danske retsprincipper.

Derfor kan jeg ikke give tilslutning til forslaget, men vil også foreslå, at det bliver afvist.

Ole Espersen (S):

Jeg er meget enig i det indlæg, justitsministeren lige fremkom med, og har derfor samme konklusion: Jeg synes, vi bør fastslå, at formålet med de to forslag efter min mening bør være og alene bør være et ønske om at beskytte de grupper her i landet, der har behov for beskyttelse. Det er f.eks. adoptivbørn af fremmed herkomst. Det er indvandrere, og det er flygtninge, som er udsat for hetz fra bl.a. nynazisters side. De bør beskyttes, og de er beskyttet efter straffeloven.

Som justitsministeren sagde, har vi efter et samråd i Retsudvalget opnået enighed om, at anklagemyndigheden skal se nøjere og efter

min mening med større alvor på den form for racediskrimination, som ligger i nynazisternes virksomhed.

Men derudover mener jeg ikke, at vi i øjeblikket har behov for mere. At nogle forherliger nazismen, at nogle forherliger krigsforbrydelser, at nogle siger, at der aldrig har eksisteret koncentrationslejre, synes jeg godt vi kan leve med og argumentere imod på fornuftig vis. Der er ikke nogen grund til at nedlægge forbud mod, at folk siger noget, som åbenbart for enhver er forkert og historieforfalskning. Det kan vi lade andre lande om.

Det er jo heller ikke kun nazismen, som har været årsag til grusom menneskerettighedsundertrykkelse. Det er der også andre ideologier der har, og de burde vel så i samme omfang forbydes, som man ønsker her at forbyde nazisterne og deres udtalelser.

Jeg synes også, at forslagsstillerne er ude på noget risikabelt, når de i bemærkningerne til beslutningsforslag nr. B 122 skriver, at det er deres opfattelse, at i sager som den for nylig fremkomne, hvor en tysk tidligere SS-mand, Thies Christophersen, har medvirket til krigsforbrydelser i dødslejren Auschwitz og er eftersøgt af de vesttyske myndigheder, skal de pågældende ikke på nogen måde kunne opholde sig i Danmark.

Han er efter min viden ikke dømt for krigsforbrydelser, tværtimod. Så det eneste, forslagsstillerne ønsker, er altså, at personer, der er eftersøgt af vesttyske myndigheder, ikke skal have lov til at opholde sig i Danmark. Det synes jeg nok er at gå meget vidt, hvis det er det eneste kriterium.

Jeg kan være enig med forslagsstillerne i, at vi muligvis ikke har benyttet os af den mulighed, vi har i Romtraktatens artikel 48, til at nægte arbejdstilladelse og tilladelse til at drive virksomhed til personer, som foretager noget, der er i strid med, hvad vi mener er ret og rimeligt her i landet. Men det forudsætter altså, at det er strafbart, som justitsministeren sagde; ellers bliver det, vi foretager os, for tilfældigt.

Af de grunde, men også fordi man i virkeligheden fra forslagsstillerne vil begrænse straffelovens § 266 b med beslutningsforslag nr. B 127, må vi afvise forslaget. Med det sidste mener jeg, at man siger, at vi skal pålægge regeringen at udarbejde lovforslag med sigte på et forbud mod al virksomhed og propaganda fra gamle

[Ole Espersen]

og nye nazister, der bygger på Hitlers raceundertrykkelse.

Straffeloven i dag gør enhver form for raceundertrykkelse strafbar, hvad enten den bygger på nazisme eller ikke. Det er min konklusion: Det afgørende er at beskytte de grupper, der har brug for beskyttelse, f.eks. mod raceundertrykkelse. Hvorfra den så kommer, er for så vidt ligegyldigt.

Grethe Fenger Møller (KF):

Fra konservativ side kan vi godt forstå, at man – det gælder også Fælles Kurs – finder, at de tendenser, der mærkes i øjeblikket omkring nynazisme, er meget stødende. Det gør det vel ikke alene for dem, som har en alder, så de har oplevet den anden verdenskrig, men det gør det også for os andre, som er født under krigen, og jeg tror også for mange, der er født efter krigen, og som føler, at det, der skete, var en meget sort parentes i verdenshistorien.

Men når det er sagt, vil jeg også sige, at spørgsmålet er, om beslutningsforslag nr. B 127, som Fælles Kurs har fremsat, er det rigtige middel til at bekæmpe nynazismen. Det mener jeg sådan set ikke at det er.

Jeg vil ligesom justitsministeren og hr. Ole Espersen henvise til, at justitsministeren efter et samråd i Retsudvalget er gået i gang med en generel undersøgelse af nynazisternes forskellige aktiviteter. Det er anklagemyndigheden, der er gået i gang på justitsministerens initiativ. Det mener jeg er rigtigt, og det var vi også enige om i Retsudvalget.

Jeg mener også, at man i dag har en mulighed, bl.a. i straffelovens § 266 b, som værner enkeltpersoner og grupper af personer mod vold og trusler om vold. Det er også en mindretalsbeskyttelse.

Jeg synes, at vi bør være så stærke i vores demokrati, at vi ikke i vores forsøg på at tale imod nynazistiske tendenser foretager noget som helst indgreb i den ytrings- og foreningsfrihed, vi alle sætter meget højt her i Danmark. Jeg synes ikke, der er nogen grund til at fravige den. Jeg mener, og det mener Det Konservative Folkeparti, at en fri og offentlig debat er det bedste middel til at bekæmpe udemokratiske og racistiske og totalitære strømninger i vores samfund.

Derfor kan vi ikke fra konservativ side støtte dette forslag.

Det andet forslag, der er kommet fra Fælles Kurs, og som går på, at alle udlændinge, der forherliger nazistiske forbrydelser, der er begået under anden verdenskrig, skal udvises af Danmark, kan vi heller ikke støtte.

Jeg ved godt, at det er en konkret sag, der har givet anledning til, at man har fremsat dette forslag, men som sagt er der allerede nu fra Justitsministeriets side truffet beslutning om at udlevere den pågældende til strafafsoning i hjemlandet.

Jeg kan måske lige drage en parallel til udlændingeloven og til den betænkning, der lå bag udlændingeloven, hvor man siger, at der skal meget til for, at man kan udvise folk, og der skal være tale om nogle meget stærke retssikkerhedsgarantier, inden man kan udvise folk, og også, at jo længere folk har opholdt sig i Danmark, jo mere skal der til for, at de kan udvises. Derfor kan vi heller ikke støtte dette forslag.

Ebba Strange (SF):

Jeg kan godt forstå, hvad der får Fælles Kurs til at fremsætte de her forslag. Jeg tror, de fleste af os har haft en følelse af, at den nynazistiske bevægelse, der har stukket sit grimme fjæs frem her i den senere tid, var os så ubehagelig, at der måtte gøres et eller andet.

Jeg tror imidlertid, det er vigtigt, at vi i Danmark ikke indføre nogen love som dem, Fælles Kurs foreslår her. Jeg tror, det er vigtigt, at vi siger til os selv og hinanden, at det er den åbne meningsudveksling, den åbne demokratiske debat, der skal få det danske folk til at afvise enhver form for nazisme, uanset om det er nynazisme eller gammel nazisme. Det kræver meget af os alle sammen. Jeg mener, det er den strid, vi skal gå ud i.

Det gør jeg bl.a., fordi vi er nabo til et land, der har forbudt både det yderste højre og det yderste venstre. Jeg mener ikke, det fremmer den demokratiske udvikling, at man forbyder de partier, for det opmuntrer dem til i stedet for at arbejde i det skjulte og prøve at komme ud med deres budskaber under jorden.

Jeg tror, vi skal holde os til den demokratiske meningsudveksling, når vi er oppe mod de synspunkter, som vi har mødt i den seneste tid. Men som sagt, jeg kan godt forstå følelserne.

Det, vi skal, er at henholde os til den lovgivning, vi har. Derfor synes jeg, det er godt, at vi

[Ebba Strange]

nu får en undersøgelse fra Justitsministeriets side af, hvor meget straffelovens § 266 b er blevet brugt. Hvad er det egentlig, vi mener med det? Det er jo den, som flere ordførere, også ministeren, har henvist til, at hvis man offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, som truer, forhåner eller nedværdiger grupper på grund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, kan man straffes.

Det er klart, at en sådan lovparagraf har en gråzone i forhold til grundlovens ytringsfrihedsparagraf. Jeg vil godt sige, at for os i SF betyder grundlovens § 77 og § 78 meget. § 77 er ytringsfrihedsparagraffen, § 78 er paragraffen om, at der er foreningsfrihed her i landet, at vi har lov at danne foreninger. Men § 78 har også et stk. 2, nemlig at hvis en forening søger at nå sine mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning, skal den opløses.

Jeg mener, at det er de konkrete ting, som står i lovparagrafferne, vi skal forholde os til, og ikke forbyde en forening, bare fordi vi ikke kan lide den, og fordi den fremfører nogle ubehagelige, modbydelige budskaber. Det er vores holdning i Socialistisk Folkeparti.

Med hensyn til udvisningsbestemmelserne var vi i forbindelse med udlændingeloven nogle af dem, der kæmpede for, at vi skulle have forholdsvis lempelige udvisningsregler, at det ikke skulle være for let at sende udlændinge ud af Danmark, når de først én gang havde fået opholdstilladelse her. Der er udvisningsbestemmelser i udlændingeloven, som handler om de tilfælde, hvor der er begået noget, der er strafbart i Danmark. Og når det drejer sig om den konkrete sag, har den fået den udgang, som justitsministeren gjorde rede for. Jeg mener ikke, at vi generelt skal udvide udvisningsbestemmelserne, sådan som Fælles Kurs foreslår.

På den baggrund afviser vi fra SF's side begge Fælles Kurs' forslag, men opfordrer alle i Folketinget til at gå aktivt ind, også med deres bagland, i en demokratisk bekæmpelse af de nynazistiske tendenser, som stikker hovedet frem i Danmark i disse år.

Bjørn Elmquist (V):

Det kan kun kalde på sympati, at Fælles Kurs melder sig i rækken af politiske partier og meningspåvirkere i Danmark, der går imod nazisme. Det skal jeg starte med klart at fastslå er

vores opfattelse i Venstre. Det er kun godt, at der er mange meningstilkendegivelser, som gør det klart, hvad man mener om den form for politisk bevægelse.

Det her handler meget om, hvilke midler vi i et demokrati og i et åbent demokratisk samfund som det danske mener det er rigtigt at tage i anvendelse for at bekæmpe den slags bevægelser, det her drejer sig om, det være sig på den alleryderste højrefløj eller den alleryderste venstrefløj.

Vi havde for kort tid siden, i sidste uge, en debat her i Folketinget affødt af, hvad der foregår i de besatte områder, og Israels fremfærd dér. Der var flere af os, der prøvede at komme med bud på, hvilke midler demokratiet bør tage i anvendelse og i hvert fald ikke bør tage i anvendelse, når det kommer til at bekæmpe udemokratiske kræfter.

Jeg vil gerne gentage en betragtning, jeg havde fremme dér, nemlig at det er godt at være tolerant, men hvor går tolerancens grænser? Skal man være så tolerant, at man også tolererer intolerance? Og hvis vi skal stille det samme spørgsmål for så vidt angår de demokratiske midler: Skal vi i forsøg på at forsvare demokratiet også tage mindre demokratiske midler i anvendelse? I visse tilfælde kan man naturligvis blive nødt til det.

Efter disse mere generelle indledende bemærkninger vil jeg så gå over til at kommentere de to forslag, der ligger foran os, og skynde mig at erklære mig enig i det, der er blevet sagt fra talerstolen indtil nu.

Beslutningsforslag nr. B 127 handler om straffelovens § 266 b. Vi mener ikke, at der er anledning til at gå ud i en opstramning af § 266 b af disse årsager. Der kan være andre områder, man kan overveje, f.eks. om »mindretal« og »minoriteter« er defineret rigtigt i § 266 b. Men sådan som man her foreslår fra Fælles Kurs' side at ændre reglerne om at skride ind mod politiske bevægelser, mener vi ikke, det ville være korrekt.

For så vidt angår udvisningsreglerne mener vi, at det skal have så lidt karakter af politiske afgørelser som overhovedet muligt. Det skal lægges ind under de retsgarantier, der gælder i vores samfund. Det skal være et domstolsanliggende. Vi skal være meget forsigtige med ud fra politiske motiver at stramme disse regler op.

[Bjørn Elmquist]

Vi skal også være meget forsigtige med, mener vi, at gøre det ud fra konkrete sager. Selvfølgelig må vi som politikere være i stand til at forholde os til konkrete sager, og det er da også rigtigt, at mange af vores ændringer af love herinde afhænger af, hvordan det går i konkrete sager rundt omkring i vores samfund. Men vi har indtryk af, at dette smager for meget af, at vi har én konkret sag ovre i det sønderjyske, og derfor er der nu taget initiativ til at gøre noget ved lovgivningen. Det synes vi ikke er et godt lovgivningsmæssigt princip.

Som jeg sagde før, har vi sympati for den tilkendegivelse, der ligger i forslagene, om, at man bestemt ikke synes om nazismen og nynazismen, men vi synes, at de midler, der her foreslås bragt i anvendelse, er forkerte. Vi tager det som et godt tegn på, at vi under den tilstundende kommunale valgkamp, hvor det nynazistiske parti formentlig vil optræde, kan få en god politisk meningsudveksling, hvor vi siger rent ud, hvad vi mener om dem, men vi skal ikke ved hjælp af domstolene forfølge dem.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Om disse to beslutningsforslag vil jeg godt gå så langt som til at sige, at der nok har ligget en alvorlig bekymring bag, og det er grunden til, at de kommer frem: Den ærlige vilje til at hindre, at folk forulemper andre.

Når jeg har givet så meget, vil jeg også sige, at dette foreslag efter min opfattelse er utrolig lidt gennemtænkt. Jeg vil gerne sige nogle ord specielt om beslutningsforslag nr. B 127:

Man pålægger regeringen at udarbejde et lovforslag med sigte på et forbud med al virksomhed og propaganda fra gamle og nye nazister, der bygger på Hitlers raceundertrykkelse og krigsforbrydelser begået under anden verdenskrig. Altså også dette, at nogle giver sig til at studere og finde ud af, om det er rigtigt, og når til en eller anden erkendelse af, at det ikke var rigtigt, at der blev begået disse mange krigsforbrydelser, skal være forbudt.

Hvis man begynder på det, så er der ingen ende på det. Hvad så med mennesker, der forsøger at propagandere for kommunisme, herunder forsvare alt det, der skete fra russisk side under anden verdenskrig, alt det, der sker fra russisk side i dag i Afghanistan?

Hvis man først er kommet ind på den glidebane, Fælles Kurs forsøger at lokke os ind på

her, så er der ingen ende på, hvad der bliver forbudt. Jeg kunne meget vel forestille mig, at der var nogen, der ville have forbudt Det Radikale Venstre, fordi Det Radikale Venstre ikke er parat til at bevilge de nødvendige penge til forsvar. Jeg kunne meget vel tænke mig, at der var nogen, der ville have forbudt Socialdemokratiet, fordi Socialdemokratiet er tilhænger af, at man skal stå i visse foreninger og ikke må lade være med at melde sig ind. Det er jo en overtrædelse af retten til ikke at være organiseret. Og sådan kunne man blive ved.

Jeg synes, at Fælles Kurs burde have tænkt sig mere om. Efter min opfattelse er de ord tilstrækkelige, vi har vedtaget i sin tid i § 266 b: »Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse eller tro, straffes . . .«. Længere tror jeg ikke det vil være muligt at gå, uden at vi simpelt hen overtræder grundloven. Jeg er ked af, at det er kommet.

Og så vil jeg gerne føje til: Jeg kunne have håbet, at Fælles Kurs havde taget bestik af den pressemeddelelse, der den 16. marts blev udsendt af Sammenslutningen af Danske Fanger fra Frihedskampen. Er der nogen mennesker, der har mærket, hvad det var for et utrolig forulempende styre og ideer, man havde, så må det vel være disse mennesker. Og hvad ender de med at sige til os andre? De siger: Organisationer, skoler, Danmarks Radio og andre medier må iværksætte oplysningskampagner ikke mindst blandt ungdommen, der belyser, hvad racisme tidligere har medført af ulykker for millioner af mennesker. Det var dér, vi burde ende.

Jeg vil gerne spørge justitsministeren direkte – og jeg skal nok gå ned og give justitsministeren resolutionen fra Sammenslutningen af Danske Fanger fra Frihedskampen – om justitsministeren vil tage anledning til at følge den henvisning, der kom fra Sammenslutningen af Danske Fanger fra Frihedskampen om at starte en oplysningskampagne ikke mindst for ungdommen. Vil justitsministeren tage initiativ til det?

Arne Melchior (CD):

Også jeg vil erklære mig enig i justitsministe-

[Arne Melchior]

rens tale og afvisning af brugbarheden af de to her fremsatte forslag. Ingen tvivl om det.

Jeg skal benytte lejligheden til at tage afstand fra glosen »nynazistisk«. Jeg mener ikke, at den nazisme, vi ser udfolde sig, fortjener nogen anden betegnelse end nazistisk. Der er ligesom en tilsløring i at sige »nynazistisk«, som om det var noget andet, måske ikke helt så slemt som det egentlig nazistiske.

De danske nazister, så få de heldigvis er, har gentagne gange bekendt sig som arvtagere til Adolf Hitlers, Görings og Goebbels' måde at drive stat på og se på medmennesker på. Det er renlivet nazisme, og jeg tror, at vi i fremtiden gør klogt i at bekæmpe det som nazisme i stedet for det lidt slørende nynazisme.

Men altså, lovgivningen imod det her i landet er god nok, den er prima, den er fornem. Men den skal selvfølgelig også efterleves og tages i anvendelse, hvis der bliver brug for det. Det er derfor, jeg for nylig har gjort opmærksom på en meget sjældent citeret paragraf i grundloven, § 78, der i sit stk. 1 taler om foreningsfriheden, og som så i stk. 2 siger følgende:

»Foreninger, der virker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende, bliver at opløse ved dom.«

Det var altså stk. 2 i § 78 i vor grundlov.

Jeg har bedt justitsministeren om på basis af denne paragraf at undersøge, om ytringer, der er kommet fra nazisternes side her i landet, rammes af denne paragraf, for hvis det er tilfældet, så skal den bringes i anvendelse. Jeg tror, justitsministeren vil være enig med mig i den fortolkning af paragraffen, at når den siger »bliver at opløse ved dom«, så er det direkte en regeringsopgave at rejse en sådan sag for at få konstateret, om påstanden om vold holder.

Modsat: Har der ikke været anvendt vold eller anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning, skal der selvfølgelig ikke rejses sag, og så er der ikke noget at foretage. Jeg mener, at loven giver ganske udmærket beskyttelse imod den pest, som nazismen er.

Selvfølgelig er der noget skrækindjagende i at tænke på, at vi måske om halvandet års tid, når vi skal have kommunalvalg her i landet, skal se vore rådhus eller plakatsøjler eller andre steder opklæbet med plakater med et hagekors på. Det er en ganske rædselsfuld omtale,

Danmark kan risikere at få ved en sådan lejlighed. Ikke desto mindre hører denne risiko altså med ind under den frihed, som vi må tilmåle også de mest ekstremtgående mennesker.

Jeg er ikke spor nervøs ved udfaldet. Jeg er ikke spor i tvivl om, at det danske folk, de danske vælgere med allerstørste foragt vil afvise ethvert forsøg på at bringe denne djævelske filosofi og tankegang ind i praktisk dansk politik. Jeg er ikke i tvivl, jeg ser ingen trussel.

Danmark var det eneste af nazisterne okkuperede land, hvor der aldrig blev en eneste fremstående personlighed i samfundet, som stillede sig til nazisternes rådighed, ikke inden for fagbevægelse, forretningsliv, det politiske etablisement, universiteter, kunstnere, den akademiske verden. Der var én eneste undtagelse, jeg skal ikke nævne ham her, men han var meget gammel og senil; men der er altid en undtagelse fra enhver regel.

Danmark var landet uden forrædere i topklasse, hvor vort tapre norske broderfolk havde en Quisling, som jo havde et navn i Norge. Han havde været sekretær for Fridtjof Nansen i sine unge år og havde været forsvarsminister i den norske regering i begyndelsen af 1930'erne, og Norge har fået den skæbne, at en af deres landsmænds navn i dag verden over er synonymet for groft landsforræderi. Noget sådant vil vi ikke komme til at opleve i Danmark. Danmark var landet, der under hele Hitlerperioden kunne holde meget rent for dette, og det vil vi fortsat være og Gud ske tak og lov for det.

Hvis man spørger mig, om der er nazisme i Danmark, så siger jeg nej. Hvis man spørger mig, om der er nazister i Danmark, så siger jeg: Ja, der er nogle, men der er ikke af den grund nazisme i Danmark, for de er så få, at de ikke tegner nogen synlig del af billedet. Men man må selvfølgelig advare over for det og være påpasselig og ikke være godtroende.

Derfor skal jeg slutte dette indlæg med at rette en anklage imod forslagsstillerne, inden de tror, de skal soves ind i sympati over deres godhed ved fremsættelsen af dette i øvrigt juridisk og praktisk og politisk ubrugelige forslag. Man skal nemlig være forsigtig med at kaste med sten, når man selv bor i et glashus.

I en avis, der hedder A B Weekend, udgivet af Fælles Kurs og med folketingsmedlem hr. Jørgen Tved, ordføreren for forslagsstillerne, som ansvarshavende redaktør, stod der i udga-

[Arne Melchior]

ven for sidste uge af januar en hel masse om min person, og der blev sovset og smovset over min religion og min religionstilhørighed og min praktisering af min religion. Og så stod der minsandten – man behøver ikke at lukke ørerne op, men man må måske spænde sikkerhedsbælterne: »Dér sidder Arne Melchior med sin torarulle i favnen og ønsker så mange arabere og palæstinensere som muligt myrdet.« Det stod der!

Dette er efter min mening renlivet antisemitisme og nazisme. Jeg forlangte en undskyldning. Da jeg ikke fik den, men påstanden tværtimod blev gentaget, har jeg naturligvis taget skridt til at rejse sag imod vedkommende redaktør og journalist, og jeg skal oplyse her, at det beløb, som jeg naturligvis vil få tildelt ved den lejlighed, vil tilfalde med 50 pct. den danske Israel-indsamling og med 50 pct. CD's valgkamp i Århus Amt.

Jeg nævner det her, ikke for at blive personlig, men jeg har lov at citere, hvad en forslagsstiller selv har lagt navn og ryg til – groft og ublufærdigt – af nazistiske ytringer, og så gør man sig lækker ved forslag af denne ubrugelige art.

Pia Kjærsgaard (FP):

Af og til er der nået noget frem til medierne om nazismens hæslige ansigt, som nogle uinteressante personer fortsat dyrker. De er uinteressante at læse om, og de har ingen udbredelse, der er værd at skrive hjem om. En enkelt fanatiker, der tilsyneladende har bevaret bindet for øjnene, har taget ophold i Danmark på lige fod med alle andre fremmede i dette land.

Nu mener Fælles Kurs, at Folketinget skal medvirke til udvisning af denne nazist, uden at Fælles Kurs tager hensyn til, at der i dette land allerede er love, der vil gøre det muligt at tage fat på en udvisning. Vi har rent faktisk domstolene til den slags, og har denne fanatiker gjort noget, der støder imod vores lands love, så er jeg sikker på, at han bliver straffet. Jeg mener ikke, at samme person skal have nogen som helst beskyttelse mod udlevering til Tyskland, hvis det kræves, men jeg kan ikke se, hvad Folketinget i øvrigt skal blandes ind i denne sag for.

Med hensyn til beslutningsforslag nr. B 127 fra Fælles Kurs mener jeg, det er lige så uigenomtænkt som det meste andet, der kommer fra

de fire herrer, der danner Fælles Kurs. I dette spørgsmål er man endnu en gang kommet ud af kurs og har stillet et urealistisk forslag, som Fremskridtspartiet ikke kan støtte. Skulle vi acceptere dette forslag, var der lige så god grund til at forbyde Fælles Kurs-partiet eller andre lignende partier. Hvem bliver mon det næste parti, som Fælles Kurs ikke kan tillade eller vil forbyde? Der er ingen tvivl om, at Fælles Kurs drømmer sig selv stort og alene i denne sal, som man så tit omtaler i medierne.

Vi vil i Fremskridtspartiet ikke medvirke til at give nazister en eller anden martyrglorie ved at forbyde dem som gruppe eller parti. Vi foretrækker at tie dem ihjel. De er efter vores mening ikke værd at spille flere ord på. Vi tager kort og godt afstand fra alt, hvad der tenderer imod nazistisk tankegang.

Glønborg (KRF):

De udtalelser, som i den senere tid er kommet frem fra unge og gamle nazister, har også fået mig til at gå ind i nogle alvorlige overvejelser om, hvordan vi bedst bekæmper disse menneskefjendske ideer, for jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at de skal bekæmpes.

Det er fristende at fare frem, som Fælles Kurs foreslår, smide dem ud af landet, forbyde dem at sige deres mening, men alligevel er jeg kommet til samme resultat som justitsministeren og en række ordførere. Vi skal ikke gøre det på den måde. Det strider mod vore frihedsidealer, sådan som de er udformet i vores grundlov.

Resultatet af mine overvejelser er blevet, at nazisme og lignende umenneskelige ideer bekæmpes ved, at vi for det første oplyser og underviser. Undervisningen i skolerne på alle trin må ikke tabe det historiske forløb af syne. Jeg er alvorligt bange for, at vi ved den modernisering og ændring af historieundervisningen, som vi har gennemført, har forsømt at give en samlet undervisning om nogle historiske forløb.

Desuden tror jeg, vi har gjort for lidt ud af at undervise i idéhistorie, historien om, hvordan ideerne opstår, hvordan de udvikles, og hvordan de får indflydelse på alle sider af den menneskelige tilværelse. Der er brug for, at vi er vågne over for disse problemer på alle undervisningsinstitutioner, i medierne, radio og tv. Vi må aldrig høre op med at gøre klart, hvad nazisme og lignende umenneskelige systemer har ført til.

[Glønborg]

Det andet – og det vil jeg gerne påpege som noget særdeles vigtigt – er, at vi alle sammen ikke mindst i det politiske liv skal tage os selv i nakken og opføre os på en måde, så vi ikke skaber vækstgrundlag for nazismen. Jeg er sikker på, at den måde, som det politiske liv og den politiske debat føres på, er et af de alvorligste anslag mod vores demokratiske system og er med til at skabe grobund for nazismen. Den hadske måde, som man taler om hinandens ideer på, fører jo netop til, at de unge, som vokser til, tror, at det, det drejer sig om, er at kunne sige mest ondt om hinanden. Det må vel dreje sig om at fremføre ens egne ideer og synspunkter og så prøve at forstå, hvad andre har tænkt og ment.

Så værnet er to felter: Oplysning og så en anden måde at opføre os på i det politiske liv.

Jørgen Tved (FK):

Jeg er egentlig flov over, at det skal være nødvendigt at fremsætte forslag som dem, vi har fremsat her i Folketinget, forslaget om forbud mod nazistisk virksomhed og et forslag om, at en nazist, der har gjort tjeneste i Auschwitz-lejren, skal have lov til fra dansk område at fortsætte sin modbydelige virksomhed. Jeg er flov over, at man ikke pr. automatik havde sørget for, at denne forbryder blev returneret til det land, han var kommet fra.

Jeg er flov over, at nogle negligerer nazismen og det nazistiske problem på nøjagtig samme måde, som man gjorde det i 1920'erne og 1930'erne, da nazisterne marcherede frem. Hvad gjorde man dengang? Man grinede, trak på skuldrene, sagde, at det bliver aldrig noget problem. I 1945 var der slået 50 millioner mennesker ihjel, da var det halve Europa ødelagt, da var der ingen, der trak på skuldrene.

De rotter, der gnaver i demokratiets rødder, er der ingen grund til at holde hånden over. Dem skal man udrydde som de skadedyr, de er. At tillade og tro, at man ved hjælp af debat og diskussion kan forhindre eller måske udelukke deres virksomhed fra at få nogen betydning, er en illusion; det er at henfalde til en ønsketænkning, som ikke har nogen steder hjemme.

Jeg er måske nok overrasket over nogle af de argumenter, jeg har hørt her i dag. Hvis jeg f.eks. kigger på, hvad man sagde i dette Folketing den 9. maj 1945, så blev det sagt: Der vil blive søgt hjemmel til, at landsforræderisk na-

zistisk virksomhed forbydes. Der blev altså klart givet udtryk for, at det, man skulle, var, at forhindre en nazistisk virksomhed, som kunne blive et anslag mod vores demokrati.

Der er forskellige medlemmer af forsamlingen her, der har forsøgt at anskueliggøre over for mig, at straffelovens § 266 b skulle være tilstrækkelig til, at vi med den i hånd kunne forbyde nynazisterne. Jeg er rent undtagelsesvis enig med hr. Arne Melchior. Det er ikke mig, der har brugt begrebet nynazisme eller indført det i vores sprogbrug. Jeg betragter nazismen som noget, der opstod i Tyskland i begyndelsen af 1930'erne. Den er ikke ny. Den bruger den samme ideologi og bruger de samme metoder, som man gjorde dengang.

Men når man siger, at straffeloven er nok, så vil jeg have lov at spørge: Hvorfor bruges den ikke? Der er jo efterhånden beviser nok på, at disse nynazister bruger netop det, som straffeloven tager afstand fra.

Jeg vil også med hensyn til Thies Christophersen, denne nazist, som gjorde tjeneste i Auschwitz-lejren, have lov at sige, at justitsministeren meget klart, da han blev gjort opmærksom på problemet, sagde: Han skal udvises. Men hvorfor blev han ikke udvist? Justitsministeren blev åbenbart bange efter de udtalelser, han var kommet med, og det var faktisk først under indtryk af den offentlige debat og i al beskedenhed af det forslag, vi havde fremsat, at sagen igen blevet taget op.

Nu er den pågældende åbenbart i øjeblikket ude af landet. Jamen forbyd ham så at rejse ind igen. Jeg er virkelig chokeret over, at man fra Folketingets side kan acceptere nogle EF-forordninger, der giver disse nazister mulighed for at komme til Danmark for at fortsætte en virksomhed, som der er forbud imod i deres hjemlande, at man giver dem arbejds- og opholdstilladelse her i landet med henvisning til nogle EF-bestemmelser.

Hvad er det nu for nogle folk, vi har med at gøre? Er det nogle, der tror på demokratiet? Ja, jeg skal ikke prøve på at beskrive, hvad andre har sagt, men kun, hvad jeg selv har set. Jeg har besøgt Auschwitz-lejren, og jeg har her set nogle af efterladenskaberne fra de modbydeligheder, de grusomheder, som blev udøvet i denne lejr. Ingen, ingen, som på nogen måde har gjort tjeneste i denne lejr, kan fritage sig for at have begået endog meget grove krigsforbrydelser.

[Jørgen Tved]

Alene det burde være nok til, at man fra dansk side sørgede for, at han aldrig nogen sinde fik lov til at komme til vores land.

Når den samme mand ikke blot fastholder sin tidligere opfattelse, fastholder den opfattelse, hvorunder han begik sine ugerninger, men også prøver i skrift og i tale at bagatellisere og sige, det var det rene rekreationshjem, så er der efter min opfattelse tale om en af de rotter, som optræder som skadedyr over for demokratiet.

I skal ikke blive glemmt, sagde man til modstandsfolkene i 1945, vi skal huske jeres indsats! Og så kommer hr. Arne Melchior her og siger, at der i Danmark ikke var topfolk, som gik nazisternes ærinde. Jeg kunne måske bede hr. Arne Melchior om at læse forhandlingerne om kommunistlovens vedtagelse i dette Folketing 1941-42. Nej, det er rigtigt, at man ikke meldte sig ind i Fritz Clausens parti, men man gik nøjagtigt det ærinde, som nazisterne havde behov og brug for. Der var ingen grund til, at man skulle melde sig direkte til nazisternes brigader. Når man dansede efter den fløjte, som Hitler og nazisterne brugte, når Danmark blev betegnet som den lille, lykkelige kanariefugl, ja, så var der ingen grund til at gå længere.

Vi havde også under krigen i dette land en beskyttet tilværelse, men der var altså folk, der forstod situationens alvor og tog kampen op. Og til at begynde med opfordrede man også fra dette Folketing til, at man angav dem, til at man fik spærret dem inde, til at de blev straffet, men i 1945 – den 9. maj – stod man altså her og havde den anden opfattelse.

Jeg er meget enig med dem, der har sagt, at både grundloven og straffeloven giver mulighed for, at nazisternes virksomhed kan bremses og standses. Jamen hvorfor gør man det ikke, hr. justitsminister? Hvorfor har man ikke så megen respekt for det demokrati, som man siger man vil varetage, at man også er opmærksom på de anslag, som kommer fra nazisternes side?

Det er racepolitikken, som Hitler slog sig til ridder på, der bliver fortsat fra deres side. Men jeg vil godt sige, og måske specielt til hr. Arne Melchior, at nazisme ikke er noget nationalt problem, det er ikke noget, der er begrænset eller kun hører til i et enkelt land. Det kan måske også forekomme i Israel, eller måske kan man sige, at man i Israel tager fascistiske og nazistiske metoder i anvendelse til deres undertryk-

kelse. Det er fascisme, vi oplever i Chile – hos Pinochet – i Sydafrika og andre steder. Overalt skal man være på vagt. Den begynder forsigtigt nogle steder, som vi har set det i Sydafrika, men den udvikler sig til noget af det mest barbariske, til det mest undertrykkende system, vi i øjeblikket har.

Nazistisk virksomhed er der ingen enkelt race der har patent på, den kan udøves, jeg havde nær sagt af hvem som helst. Der er måske snarere tale om, at man har nogle klasse-mæssige interesser, når det drejer sig om nazisme.

Vi har fremsat disse to forslag, først og fremmest fordi vi har fået mange henvendelser fra folk, som meget tidligt gik ind i modstandskampen her i Danmark, og som har spurgt: Var vores indsats forgæves? Jeg kan godt forstå, at de stiller det spørgsmål i dag, og jeg er flov over, at det danske Folketing ikke er lige så konsekvent, som det har været ved andre lejligheder, og siger: Nu er det nødvendigt, at al nazistisk og undertrykkende virksomhed over for andre folk standses. Så må vi bruge de midler, vi har, og hvis vores lovgivning på området ikke er tilstrækkelig, så må vi indrette vores lovgivning derefter.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hr. Jørgen Tved brugte flere gange udtrykket, at han var flov over det ene eller det andet. Jeg skal ikke blande mig ind i, hvad hr. Jørgen Tved er flov over – han kan måske have grund til det – men blot sige, at jeg mener ikke, at nogen skal være flov over, at vi overholder loven her i landet.

Jeg mener heller ikke, nogen har grund til at være flov over, at de nægter at angribe folk på deres sindelag. Der er nogle af os, der ud fra et, vil jeg kalde fornemt tolerancebegreb anser det for noget yderst væsentligt, at man overlader til andre at have den opfattelse, de nu mener er den rigtige, og at det ikke skal være således, at man forfølger andre på grund af deres sindelag. Det er vel i og for sig forskellen imellem det, forslagsstillerne har givet udtryk for, og så den opfattelse, alle vi andre har.

Jeg ved ikke, hvad der kan bevirke, at hr. Jørgen Tved argumenterer så fjernt fra kendsgerningerne, som tilfældet er. Er grunden den, at alle afviser de forslag, han er kommet med? Jeg forstår ikke, hvordan i alverden hr. Jørgen Tved kan begynde at rette et angreb i den ud-

[Justitsministeren]

visningssag, han nævner, og sige et eller andet om, at jeg havde udtalt ét og så var blevet bange. Ærlig talt, hvad er det for noget vrøvl at sige?

Der skal da en udvisningsbegæring til, før man kan foretage den udvisning. Man skal da undersøge, så det sker på et reelt grundlag, og faktum er jo, at der i den sag fra min side er foretaget en udvisning, der skal bedømmes af domstolene. Det er muligt, hr. Jørgen Tved mener, at man skal sætte domstolene ud af spillet. Det mener jeg ikke at man skal gøre i sager af den art. Jeg ved ikke, hvad det skal til, men det må jo skyldes, at hr. Jørgen Tved stod så alene. Jeg ved ikke, hvad det skal til, at der skal rettes et angreb af den art, når der ikke er noget som helst grundlag for det.

Jeg forstod også, at hr. Jørgen Tved mener, at vi ikke anvender grundloven tilstrækkeligt. Det er jo et spørgsmål, også hr. Arne Melchior var inde på. Derfor vil jeg gerne sige, at det centrale i grundlovens § 78 selvfølgelig er foreningsfriheden, retten til at danne foreninger, men så siges det, hvad hr. Arne Melchior nævnte, i stk. 2, at »foreninger, der virker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende, bliver at opløse ved dom.«

Jeg mener, der skal overordentlig meget til for at anvende den bestemmelse og opløse en forening. Det må i så fald være et almindeligt led i foreningens aktiviteter og ikke bare have karakter af tilfældig vold. Det må også kunne stilles som krav, at der foreligger mere konkretiserede beviser på, at midlet til at opnå foreningens mål er vold. Det kan være direkte handlinger af mere systematisk karakter eller direkte udtalelse om, at man vil bruge vold til at opnå sit formål.

Når jeg nævner dette, så er det for at sige, at den bestemmelse, der nævnes her, jo har været anvendt meget lidt i dansk historie. Den har været anvendt i alt tre gange – dette, at man forbyder foreninger – første gang i 1874, hvor Den Internationale Arbejderforening for Danmark, det senere Socialdemokrati, blev ophævet. Da anvendte man, formentlig ganske uberettiget, grundlovens § 78, stk. 2.

Den anden gang, det skete, var i 1924, hvor en selskabelig forening blev ophævet som ulovlig, da den bl.a. tilstræbte at være tilholdssted for og bindeled mellem mænd med homoseksuelle tilbøjeligheder.

Det tredje tilfælde er omtalt meget og var forbudet mod kommunisterne i 1941.

Jeg synes ikke, nogen af de tre tilfælde taler stærkt for, at man skal indføre ny praksis og anvende § 78, stk. 2, til at forbyde foreninger her i landet. Jeg gør opmærksom på, at der intet er i forarbejderne til grundloven af 1953, der viser, at man har ønsket at anvende den bestemmelse stærkere. Det siger jeg i anledning af hr. Jørgen Tveds bemærkninger om, hvad der blev sagt i maj måned 1945. Det har i hvert fald ikke fået det resultat, da grundloven blev givet i 1953, at man giver en anden baggrund for § 78 end den, man hidtil har givet, og hvor man altså kun har anvendt den i hele vort folkestyres historie i tre tilfælde, og der er ingen af de tre tilfælde, jeg i dag vil sige var en rigtig anvendelse af grundlovens § 78, stk. 2.

Hr. Bernhard Baunsgaard stillede mig et spørgsmål i anledning af henvendelsen fra Sammenslutningen af Danske Fanger fra Frihedskampen. Henvendelsen går ud på to ting. Det ene er, om man vil gribe ind fra myndighedernes side imod den racistiske propaganda, der udfoldes på og fra dansk grund af foreninger og personer. Det har jeg for så vidt svaret på i mit første indlæg og henviser også til, hvad forskellige ordførere også har gjort, den drøftelse, vi havde i Retsudvalget om en stærkere anvendelse af straffelovens § 266 b, så det kan jeg sige ja til.

Den anden ting er, om man vil medvirke til at imødegå den racistiske propaganda, man undertiden bliver udsat for. Her kan jeg også henviser til, hvad jeg sagde i dag, at jeg tror ikke overordentlig meget på forbud og lign., men på debatten. Deri ligger selvfølgelig også den pligt, vi andre har til at gå imod synspunkter af den art, jeg her har nævnt, så det vil jeg da gerne sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at jeg mener så absolut regeringen har den opgave. Også andre har den selvfølgelig. Der nævnes i skrivelsen: Skoler, Danmarks Radio og andre, og jeg anser det for vigtigt, at man imødegår alle både nazistiske tendenser og anden art af racistiske tendenser, vi kan kende til i den form, jeg her har nævnt.

Ole Espersen (S):

Jeg kan være enig i justitsministerens almindelige kommentarer til indlægget fra Fælles Kurs, men der er dog et punkt, hvor jeg godt

[Ole Espersen]

forstår Fælles Kurs, og det er overraskelsen over, at man har været så utrolig tilbageholdende med at bruge straffelovens § 266 b over for nynazisterne.

DSU i Ålborg har i mange måneder sloget med dette problem, har gået til statsadvokat, rigsadvokat, justitsminister og ombudsmand for at få brugt paragraffen. Jeg synes, der foreligger helt klare overtrædelser af racediskriminationsforbudet, men efter samrådet i Retsudvalget er det mit indtryk, at man nu vil bruge den bestemmelse, som man efter min opfattelse har pligt til at bruge i en situation som den, vi har nu.

Men det, der bringer mig op her, er først og fremmest fru Pia Kjærsgaards indlæg. Det var for så vidt befriende at høre, at fru Pia Kjærsgaard tog så helt klart afstand fra enhver form for nazisme eller nynazisme, hvis man skal bruge det udtryk. Jeg har heller ikke hørt fru Pia Kjærsgaard fra denne talerstol fremkomme med udtalelser, der kunne kaldes nazistiske. Nu ved fru Pia Kjærsgaard sikkert, at nazismen først og fremmest var kendetegnet ved racediskrimination, ved raceundertrykkelse, det er det eneste virkelig gennemgående træk i nazismen, og det tager fru Pia Kjærsgaard klart afstand fra og også fra racediskrimination.

Men så må jeg jo spørge, om der også heri ligger en klar afstandtagen fra fru Pia Kjærsgaards partifælles udtalelser fra denne talerstol for ikke længe siden, hvor hr. Glistrup sammenlignede de muslimer, der kommer til Danmark fuldt legalt, med gift, med arsenik i det rene danske vand. Det er en fornedrende, det er en forhånende udtalelse om en anden religion, om en anden etnisk gruppe, og hvis fru Pia Kjærsgaards ord overhovedet skal stå til troende, er hun nødt til at komme herop og sige, at naturligvis tager hun afstand fra en så klar racediskriminerende udtalelse, fordi den netop var et led også i nazisternes virksomhed.

Bernhard Baunsgaard (RV):

I anledning af det, justitsministeren svarede mig på mit spørgsmål, vil jeg gerne begynde med at sige, at jeg ikke på noget tidspunkt har næret tvivl om, at justitsministeren har brugt dansk lovgivning i det omfang, det har været forsvarligt, til at imødegå nazistisk propaganda og racistisk propaganda. Vi har jo haft lejlighed til, som det nu er nævnt, at drøfte det i Retsudvalget.

Men jeg vil gerne sige om det at bruge straffelovens § 266 b, at der er i hvert fald én forudsætning, som må være 100 pct. sikker, før vi går til at bruge den: Vi må være ganske overbevist om, at domstolene følger en anklage. For hvis vi kom i den ulykkelige situation, at en domstol sagde, at her er anklagemyndigheden gået for vidt, ud over lovens rammer, havde vi dermed fået en godkendelse af racistisk og nazistisk propaganda, og det ville være den ulykkeligste situation. Derfor kan jeg ikke være ganske enig med den socialdemokratiske ordfører. Jeg mener, at der efter de oplysninger, jeg har fået, og sådan som jeg har forstået dem, er gjort alvorlige anstrengelser for at undersøge, om man kunne vinde en sag.

Derefter vil jeg gerne sige, at det, jeg specielt spurgte om i anledning af resolutionen fra Sammenslutningen af Danske Fanger fra Frihedskampen, var, om man fra regeringens side ville tage initiativet til, at man oplyser om, hvad der sker, når racisme, når dette vanvid griber et styre eller et land. Jeg opfatter justitsministerens ord om, at regeringen bør gå i spidsen, på den måde, at det vil ske, og det takker jeg for.

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne bruge et par minutter til at se nærmere på grundlovens omtalte § 78, som har den klare berøring med de her diskuterede forslag, at den netop handler om muligheden for at opløse en forening.

Jeg er helt enig med justitsministeren i, at der skal stærke begrundelser til for noget sådant. Næsten alt, hvad justitsministeren sagde om dette, kan jeg tilslutte mig. Det hindrer ikke, at jeg tror, at justitsministeren tager fejl på ét punkt, idet justitsministeren henviste til, hvordan grundloven blev ændret i 1953.

Ved bibliotekets gode hjælp er det lykkedes mig meget hurtigt at skaffe Danmarks Riges Grundlov, sådan som den så ud fra 1915 og frem til 1953. Her var, så vidt jeg altså hurtigt kunne blade mig til, den nuværende § 78 § 85 i den gamle. Der står, og jeg citerer hele paragraffen:

»Borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed.

Ingen forening kan ophæves ved en regeringsforanstaltning. Dog kan en forening foreløbig forbydes, men der skal da straks anlægges sag imod den til dens ophævelse.«

[Arne Melchior]

Det er helt klart, at der er sket ganske betydelige ændringer i denne paragraf og efter min mening til det bedre. Jeg synes, at grundlovsfædrene også på dette punkt fortjener stor anerkendelse for det arbejde, der førte til de ændringer, som 1953-grundloven er udtryk for.

Det var derfor, jeg tillod mig at påpege over for justitsministeren, at der står: »bliver at opløse ved dom«. Det er et helt andet udtryk end i grundloven frem til 1953. Dette »bliver at opløse ved dom« må være et pålæg om, at det skal ske, hvis forudsætningerne tidligere i stk. 2 er til stede. Om disse forudsætninger er jeg enig med justitsministeren i, at de ikke skal være – det er et pudsigt udtryk, justitsministeren anvendte dér – »tilfældig« vold, men skal være en del af den pågældende forenings/organisations mål og virkemidler. Det er jeg helt enig i, og det er det, jeg har bedt om at få efterprøvet, og som justitsministeren også imødekommande har svaret mig, at det er han ved at få.

Jeg skal derfor blot erindre om, at der ligger en hel række udtalelser, deklamationer og erklærede hensigter, som muligvis – jeg siger udtrykkelig muligvis, det må juristerne afgøre, det må dommerne i sidste instans afgøre – er anstiftelse af vold.

Når man siger, at børn adopteret her til landet skal hindres i at formere sig, kan det vel kun opnås ved anvendelse af vold.

Når man siger, at her i landet boende mennesker af anden hudfarve skal fejles ud af landet og illustrerer dette med fejekosten og disse mennesker, der altså ryger ud af landet, mener jeg, at det kommer så betænkeligt nær anstiftelse af vold, at jeg netop har bedt justitsministeren om at undersøge disse ting. Det skal også vides i de pågældende, heldigvis små, men meget ivrige kredse, at samfundet er opmærksom på og følger den slags aktivitet i naturlig selvhævdelse og selvforsvar.

Jeg er i øvrigt helt tryk ved, at sagen ligger godt i justitsministerens hånd. Det kommer ikke an på 3 måneder mere eller senere, men jeg vil bare have påpeget, at også grundloven er her for at anvendes, når den i sine paragraffer, i udformningen, i ordlyden direkte giver påbud om, at her skal foretages noget.

Jørgen Tved (FK):

Justitsministeren undrer sig over, at jeg gav udtryk for flovhed over, at Folketinget i denne

sag optræder, som man gør. Jeg kunne egentlig godt tænke mig, om justitsministeren gjorde sig klart, hvad det egentlig var, Danmark tilsluttede sig i forbindelse med oprettelsen af De Forenede Nationer. Man sagde, at det nazistiske parti, dets tilsluttede forgreninger og underorganisationer skal tilintetgøres. Enhver nazistisk og militaristisk organisation skal forhindres. Det var dengang. I dag kommer justitsministeren og siger, at vi ikke skal angribe folk for deres sindelag. Nej. Jeg er enig. Man skal ikke angribe mennesker for deres sindelag. Man skal angribe dem for deres handlinger. Det er netop deres handlinger, som vi mener straffeloven burde være taget i anvendelse over for.

Hr. Ole Espersen har her sagt, hvordan DSU i Ålborg har forsøgt at få statsadvokaturen til at gribe ind og bruge straffeloven. Men besynderligt er det, at politiet i den slags sager er meget tilbageholdende. Man har mere travlt med at beskytte f.eks. et sydafrikansk konsulat, for at det kan virke i Danmark.

Jeg siger ikke, at politiet tager parti. Men sådan kan det i hvert fald virke over for almindelige mennesker. Det er ikke mig, der er fjernet fra kendsgerninger. Andre ordførere har givet udtryk for, hvad det er, nazisterne står for, og hvad det er for synspunkter, de giver udtryk for. Hvis ikke det er grov diskriminering af andre mennesker med hensyn til deres farve, religion osv., ved jeg ikke, hvad det er. Det er derfor, vi har fremsat vore forslag. Hvis straffeloven, som den nu er udformet, ikke er tilstrækkelig, må det være politikernes pligt at sørge for, at hullerne bliver lukket.

Må jeg have lov at citere Bertholt Brecht efter hukommelsen:

Da de hentede kommunisterne, da tav jeg stille. Da de kom efter fagforeningsfolkene, da holdt jeg min mund. Da de burede socialdemokraterne inde, da var det jo ikke mig, det angik. Da de hentede jøderne, da var det jo ikke min race. Da de hentede mig, var der ingen til at protestere.

Jeg vil godt meget stærkt advare imod, at man negligerer dette problem, for det er betydelig mere end sindelag, vi her har med at gøre. Nazismen og den nazistiske gift marcherer også i andre partier. Der var en, der for nylig udtrykte sig lige så groft fra denne talerstol, som nazisterne ville have gjort, hvis vi havde stillet talerstolen til rådighed for dem.

[Jørgen Tved]

Skal man acceptere, at man bruger den slags begreber, og at man propaganderer for en sådan politik? Jeg er absolut ikke af den opfattelse, som partiet Venstre gav udtryk for: at jeg vil glæde mig til at møde nynazisterne i en kommunal valgkamp. Jeg siger, at de har ingen berettigelse i et demokrati netop på baggrund af den politik, som de giver udtryk for, og derfor skal vi ikke acceptere dem.

Jeg vil godt gentage, at jeg virkelig bliver flov, når flertallet, faktisk størstedelen af forsamlingen her, forsøger at negligere problemet. Hvis man læser historien, og det er der vel nogle af de ærede medlemmer der af og til gør, burde de have gjort deres erfaringer. Jeg erkender, at danske politikere har en fantastisk evne til at skifte standpunkt i den samme sag. Jeg har ofte set politikere give udtryk for ét under pres af befolkningen, af de stemninger, den opfattelse, der er i befolkningen. Hvis stemningen skifter en lille smule, hvis det lykkes at påvirke befolkningsstemningen, så den eventuelt bliver passiv, befolkningen holder sig i ro, er man klar til at skifte opfattelse. Vi oplever meget tit politikere i dette land, der skifter 180 grader. Jeg vil nok en gang anmode om, at man tager problemet alvorligt, og at man bruger de midler, man har, for at få grebet ind.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Jeg må konstatere, at fru Pia Kjærsgaard ikke tog ordet i anden runde af ordførerrækken, og jeg ventede ærlig talt meget spændt på, hvad hun ville svare på hr. Ole Espersens spørgsmål.

Jeg lyttede også til fru Pia Kjærsgaards tale og var naturligvis glad for, at fru Pia Kjærsgaard meldte sig blandt de partiordførere, der klart tog afstand fra nazistisk virksomhed. Men hvis fru Pia Kjærsgaard ikke heroppe klart tager afstand fra hr. Glistrups udtalelser fra denne talerstol om, at de muslimske indbyggere her i Danmark er at sammenligne med arsenik i et glas rent vand, ved jeg ikke rigtig, hvad jeg skal bruge fru Pia Kjærsgaards tale til, for så må jeg stadig væk betragte også hr. Glistrup som et fremtrædende medlem af Fremskridtspartiet.

Faktisk er vi ikke blevet stort klogere, end vi var, da hr. Glistrup holdt sin tale fra denne talerstol. Så derfor, fru Pia Kjærsgaard, tror jeg, der er andre end hr. Ole Espersen og mig, der venter på et svar.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg har fået to chok ved at lytte til debatten her. Det første er jeg ikke rigtig kommet over endnu. Det var det, som hr. Arne Melchior fortalte han havde læst i et blad, som jeg må erkende at jeg ikke når at læse i det daglige, og som jeg efter dette også må føle væmmelse ved at skulle i gang med at læse, men som jeg da er klar over at jeg er nødt til at se på, hvis jeg vil tage mig selv alvorligt, når jeg ønsker at være med til at bekæmpe nazistiske tendenser i vort samfund, for man må finde ud af, hvor de trives.

Derfor undrer det mig, at hr. Jørgen Tved her i anden omgang ikke har nogen som helst erkendelse af, at der eventuelt kunne være noget i det, Fælles Kurs gør, som kunne give anledning til overvejelse om, om man nu har båret sig rigtig ad.

Tværtimod fik vi igen det hadefulde angreb på alle os andre. Vi negligerer problemet, tager det ikke alvorligt. Har hr. Jørgen Tved da overhovedet ikke hørt, hvad en række af ordførere har stået og gjort, nemlig taget problemet alvorligt, men også taget vort samfunds frihedsidealer alvorligt, sådan at man ikke vil handle uovervejset og uoverlagt for ikke at komme til at fremme det, som man netop vil bekæmpe?

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne gentage det, som fru Ebba Strange sagde: Hvordan forholder fru Pia Kjærsgaard sig til hr. Glistrups udtalelser? Jeg synes, de fortjener at blive kommenteret heroppefra af fru Pia Kjærsgaard.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg sagde før, at nazismen også kunne marchere i andre partier. Derfor skal jeg da meget gerne også bede Fremskridtspartiet om klart at melde, om der er dækning for de synspunkter, fru Pia Kjærsgaard gav udtryk for, eller det kun er fru Pia Kjærsgaard, der har denne opfattelse.

Så til hr. Glønborg. Det er netop, fordi jeg forstår alvoren i problemet, og fordi Fælles Kurs er klar over, hvad der dækker sig bag denne nazisme, at vi har rejst denne debat. Jeg vil godt sige til hr. Glønborg, at jeg naturligvis og-

[Jørgen Tved]

så som forberedelse til denne debat har prøvet at sætte mig ind i, hvad politikerne sagde sidste gang, nazisterne marcherede. De sagde faktisk det samme, som er sagt i dag: at der er ingen grund til at male fanden på væggen, til at tage problemet så alvorligt, for de kommer aldrig til at betyde noget i Danmark. Under anden verdenskrig stod man med 50 millioner lig. Det var et resultat af nazisternes virksomhed. Man stod med koncentrationslejre, hvor man meget fabrikmæssigt havde sat en udryddelse af mennesker i gang.

Vi forstår problemet, og det er netop derfor, vi advarer mod, at man fejer noget som helst ind under gulvtæppet. Det er et alvorligere problem, end hr. Glønborg måske gør sig helt klart.

Formanden:

Selv ikke i korte sætninger bør man anvende eder og forbandelser.

Nu er der bedt om tre korte bemærkninger. Jeg vil gerne sige, at vi er meget tæt på afslutningen af denne første behandling af beslutningsforslagene, men vi tager disse tre korte bemærkninger. Jeg kan selvfølgelig ikke helt udelukke, at det kan afføde en fjerde. Dette er i øjeblikket ved at udvikle sig til en helt generel debat.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Som tidligere sagt kan min respekt for forslagsstillernes handlemåde og derfor for deres motiver ligge på et meget lille sted. Jeg synes, det er værd at notere, at denne debat dog har haft den afgørende betydning, at disse få usle kredse i vort land, som åbenlyst og skamløst bekender sig til nazismen, har haft en rigtig dårlig dag. Samtlige partier har helt klart erklæret ikke bare deres afstandtagen fra den nazistiske filosofi, det kunne man forstå i sig selv, men også bekendt, at man vil være på vagt over for, at disse tendenser skal have mulighed for at gro her i landet.

Jeg skal endnu en gang slutte mig til dem, der undrer sig lidt over fru Pia Kjærsgaards tavshed, skønt jeg har en vis forståelse for, at det kan være vanskeligt for et medlem at skulle redegøre for et andet medlems, om end en partifælles, udtalelser ved tidligere lejligheder. Man kan måske have lov at sige, at det må vedkom-

mende selv gøre. Det kan jeg godt have forståelse for. I den anledning føler jeg trang til at oplyse, at hr. Glistrups ord ved den pågældende debat, som blev angrebet straks i en række korte bemærkninger her i salen, gav mig anledning til at skrive en artikel i et herværende dagblad, hvor artiklens overskrift var: »Hr. Glistrup er racist«. Hr. Glistrup har svaret på denne artikel – det foregik i Ekstra Bladet – men han har ikke taget noget skridt til at dementere min påstand eller tage skridt over for mig for at få mig til at skulle verificere disse udtalelser. Hr. Glistrup, et medlem af dette Ting, har altså måttet acceptere sig udnævnt til racist.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Jeg bliver nødt til at sige, at jeg synes, det er fuldstændig uhørt, at hr. Jørgen Tved siger, at vi andre ikke tager denne debat alvorligt, og at vi ikke tager nazismen alvorligt. Vi tager det alvorligt. Det er også kommet til udtryk i de taler, vi har holdt, men vi synes ikke, de midler, Fælles Kurs foreslår anvendt, er rigtige. Det er det, vi har sagt i denne debat.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Hr. Jørgen Tved vil åbenbart overhovedet ikke anerkende, at der kunne være nogen som helst anden måde at løse et alvorligt problem på end lige netop den, som han og hans parti har peget på, og som vi andre afviser.

Jeg vil gøre det tindrende klart, at Kristeligt Folkepartis og – jeg tror, jeg tør sige – alle andre partiers afvisning af denne sag ikke er udtryk for, at vi ikke tager det alvorligt, men vi vil ikke gøre det på en måde, som vi tror fremmer den sag, vi bekæmper.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Må jeg så bare til fru Ebba Strange og andre sige, at hvis man brugte straffelovens § 266 b efter dens pålydende, var der ligesom dækning for de store ord, men så længe man ikke gør det, må jeg sige, at så er det tilsyneladende bare store ord, for jeg havde ikke haft nogen som helst anledning til at rejse denne debat, hvis det er rigtigt, hvad justitsministeren og andre her har prøvet at fortælle, at vi er rigeligt dækket ind

[Jørgen Tved]

med den lovgivning, vi har. Jeg vil godt have, at de store ord følges op af praktisk handling, og det er faktisk det, vi appellerer om. Vi har sagt, at hvis loven ikke er god nok, må vi sørge for, at den kommer til at passe til virkeligheden og til den fare, som nazisterne udgør, ellers er det ikke andet end store ord og fedt flæsk.

Formanden:

Jeg adviserede, at vi var tæt på afslutningen før. Hr. Bernhard Baunsgaard. Det bliver den sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg håber, at hr. Jørgen Tved dog vil anerkende, at vi skal overholde grundlovens § 77 og 78.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 217:

Forslag til lov om ændring af forskellige boliglove.

Af Svend Andersen (S) m.fl.
(Fremsat 19/2 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Fire af de forslag, vi skal behandle her i Folketinget i dag inden for Boligministeriets område, vedrører ændringer af lejelovgivningen. Ud over lovforslag nr. L 217 tænker jeg på SF's forslag nr. L 218, L 219 og L 220.

Samtlige forslag er først og fremmest kendetegnet ved, at forslagsstillerne ønsker at øge lejernes beboerdemokratiske rettigheder.

Lad mig indledningsvis vedrørende samtlige lovforslag bemærke, at regeringen som udgangspunkt er enig i, at der kan være behov for at styrke lejernes muligheder for indflydelse på flere områder. At regeringen er indstillet herpå, fremgår da også af flere bestemmelser i det forslag til ny lejelovgivning, som regeringen fremsatte i Folketinget i efteråret 1986, men som der ikke var flertal for at gennemføre. Jeg skal være den første til at beklage, at en påtrængt revision af lejelovgivningen endnu ikke har kunnet gennemføres.

Ud over at der på lejelovsområdet er behov for en samlet revision af lejelovens bestemmelser, er det også, først og fremmest af hensyn til brugerne af loven og herunder ikke mindst lejerne, nødvendigt at gennemføre forenklinger på området.

At lejelovgivningen i dag kan forekomme uoverskuelig, skyldes ikke mindst, hvad man med rette kan kalde lapperier på lovgivningen gennem de senere år.

En vedtagelse af såvel Socialdemokratiets forslag som SF's tre lovforslag vil blot medføre yderligere lapperier på den gældende lovgivning og bestemt ikke gøre det nemmere at overskue for lejerne.

Som sagt er det, der er behov for, ikke delløsninger, sådan som Socialdemokratiet og SF lægger op til, men en samlet revision, hvori indgår en rimelig afvejning af hensyn til såvel lejernes som udlejernes interesser.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at regeringen i næste folketingsår vil fremsætte et forslag om en ny revideret lovgivning på boliglejemrådet. For fuldstændighedens skyld skal jeg også nævne, at regeringen allerede i april i år vil fremsætte et forslag om en særskilt erhvervslejelov.

Det kommende lejelovsforslag for beboelsesområdet vil ud over at bygge på det udkast, som lejer- og grundejerorganisationerne i sin tid udarbejdede i fællesskab, samt de høringssvar, der indkom under Folketingets behandling af det lejelovsforslag, der blev fremsat af den tidligere boligminister i 1986, omfatte de ændringer, som resultatet af det såkaldte Ølgaardudvalgs arbejde måtte give anledning til. Udvalget, der har professor Anders Ølgaard